

Fővárosi Ítéltábla
10.Gf.40.356/2013/4.

A Fővárosi Ítéltábla a Ügyvédi Iroda ... által képviselt felperes neve(felperes címe) felperesnek Dr. ... jogtanácsos által képviselt alperes neve(alperes címe) alperes ellen kártérítés megfizetése iránt indított perében a Fővárosi Törvényszék 2013. február 20-án kelt 2.G.40.137/2012/22. számú ítélete ellen a felperes részéről 23. sorszámon benyújtott fellebbezés folytán - tárgyaláson kívül - meghozta a következő

í t é l e t e t:

A Fővárosi Ítéltábla az elsőfokú bíróság ítéletét helybenhagyja;

kötelezi a felperest, hogy 15 napon belül fizessen meg az alperesnek 500.000 (Ötszázezer) forint másodfokú perköltséget.

A felperes illetékmentessége folytán le nem rótt 2.500.000 (Kétmillió-ötszázezer) forint jogorvoslati illetéket az állam viseli.

Az ítélet ellen fellebbezésnek nincs helye.

I n d o k o l á s

A felperes 2011. november 19-én előterjesztett, utóbb pontosított keresetében az alperest hibás teljesítésből eredő kártérítés címén 106.570.869 forint és 2011. november 9-től a kifizetésig járó törvényes mértékű késedelmi kamata, valamint a perköltség megfizetésére kérte kötelezni. A kereseti előadás szerint a felperesi egyetem hallgatói részére az ösztöndíjak a felperes és az alperes között 1994. június 1-jén létrejött bankszámla szerződés, továbbá a csoportos átutalások teljesítésére 2001. december 17-én és 2005. december 2-án megkötött megállapodások alapján átutalással kerültek kifizetésre. Ennek előkészítése a felperesnél úgy történt, hogy a ... Önkormányzat (...) döntött az ösztöndíjak odaítéléséről, az erről szóló listát megküldte a felperes gazdasági igazgatóságához, ahol azt ... felperesi alkalmazott jóváhagyásra előkészítette, majd a felperes gazdasági igazgatója hagyta jóvá. A hallgatói ösztöndíjak átutalásánál alkalmazott, a hallgatók adatait tartalmazó ... rendszer kezelése is ... feladatát képezte. A kedvezményezett hallgatók nevét, a nekik járó összegeket felperes nem ellenőrizte, a neki átadott lista szerinti kifizetések teljesítésének ellenőrzése a ... feladatát képezte. A felperesnél hallgatói bejelentés alapján folytatott belsőellenőri vizsgálat állapította meg azt, hogy 2003. november 10. és 2011. január 17. között ... engedély nélküli változtatásokat hajtott végre a felperes számítástechnikai

rendszerében, olyan diákokat is feltüntetett ösztöndíjra jogosultként, akiket az nem illetett meg, e diákok bankszámlaszámaként az alperesnél vezetett saját bankszámlái számát tüntette fel, és ily módon az ösztöndíjra jogosulatlan diákok neve alatt ösztöndíj jogcímén a saját bankszámlája javára hajtott végre átutalásokat. Ennek következtében a belső ellenőrzéssel érintett időszakban a felperes bankszámlaszámlájáról összesen 106.570.869 forint került jogosulatlanul átutalásra a visszaélést elkövető felperesi alkalmazott bankszámlájára, amelyből 44.141.784 forint a 2006. szeptember 2-a előtt átutalt összeg. A visszaélés feltárását követően felperes 2011. február 15-én büntető feljelentést tett, a nyomozás még folyamatban van. A felperes 2011. szeptember 1-jén bejelentett kárigényét az alperes 2011. szeptember 29-én kelt levelében elutasította.

A felperes véleménye szerint az alperest a Ptk. 305. §-a, 308/A. §-a, 310. §-a, 318. §-a és 339. §-a alapján szerződésszegésből, hibás teljesítésből eredő kártérítési felelősség terheli azért, mert jogszabályba ütközően nem utasította vissza a nem a jogszabályi rendelkezések szerinti adattartalommal kitöltött felperesi átutalási megbízásokat, továbbá a felperesi bankszámla terhére végrehajtott átutalásokról nem adott a jogszabályi rendelkezéseknek megfelelő részletességű olyan bankszámla kivonatot, amelyek alapján felperes ellenőrizni, azonosítani tudta volna az átutalási megbízásai alapján végrehajtott bankműveleteket, valamint az alperes nem tett eleget a pénzmosásról szóló 2003. évi XV. törvény, illetve 2007. évi CXXXVI. törvény rendelkezéseiből eredő szűrési és bejelentési kötelezettségének. Az alperes ezen magatartásaival külön-külön, illetve együttesen kárt okozott a felperesnek, mert amennyiben bármelyik kötelezettségét határidőben és szabályszerűen teljesítette volna, a felperes károsodása nem következhetett volna be, mivel alkalmazottja neki kárt okozó visszaélését felismerhette volna.

Az átutalási megbízások teljesítésének visszautasításával összefüggésben felperes a 9/2001. (MK. 147.) MNB rendelkezés 4. § (1) bekezdésére, 7. § (2) bekezdésére, 9. § (3), (4), (5) bekezdésére, a 21/2006. (XI. 24.) MNB rendelet 3. § (1) bekezdésére, 14. § (1) bekezdésére, 15. § (1) bekezdésére hivatkozással állította, a 2009. évi LXXXV. törvény hatálybalépését 2009. november 1-jét megelőzően a bankszámlát a pénzforgalmi jelzőszám és a számlatulajdonos neve azonosította, ezért a felperesi átutalási megbízások teljesítését megelőzően az alperesnek vizsgálnia kellett, hogy a megbízásban megjelölt kedvezményezett és a megbízás szerinti bankszámla tulajdonosának személye azonos-e, és eltérés esetén az átutalási megbízás teljesítését, annak szabálytalansága miatt meg kellett volna tagadnia. Az alperesnek ez a kötelezettsége a Ptk. 474. § (2) bekezdésében foglaltakból is következik, a bankszámlaszerződés megbízási jellegéből adódóan ugyanis alperesnek vizsgálnia kellett volna a megbízások szabályszerűségét, továbbá a Ptk. 529. §-a alapján is alperes csak a szabályszerű átutalási megbízásokat teljesíthette volna. Az alperes tartozik viselni annak kockázatát, hogy a szabálytalan átutalási megbízásokat nem utasította vissza, és a felperesnek ezzel okozott kárt köteles megtéríteni.

Az alperesi bankszámla kivonatok nem jogszabályi rendelkezéseknek megfelelő részletessége körében a felperes előadta, az alperessel 1994-ben megkötött bankszámlaszerződés általános szerződési feltételeinek 29. pontjában, a 9/2001. (MK. 147.) MNB rendelkezés 6. § (1) bekezdésében foglaltak alapján alperesnek a

felperesi bankszámlán történt terhelésekről, jóváírásokról a végrehajtott bankművelet azonosításához szükséges valamennyi adatot tartalmazó bankszámlakivonatot kellett volna adnia, a 2007. március 1-től hatályos 21/2006. (XI. 24.) MNB rendelet 5. § (2) bekezdés n) pontja, illetve a 2009. november 1-től hatályos 2009. évi LXXXV. törvény 32. § (1) bekezdés a) pontja alapján a bankszámlakivonatban alperesnek a kedvezményezett számlatulajdonos adatait is meg kellett jelölnie. Alperes azonban csak a felperesi átutalási megbízások alapján teljesített utalások összesített értékét tüntette fel a bankszámlakivonatokban, az egyes átutalások összegét diákonként, a bankszámlaszámot is feltüntetve nem jelölte meg. Ezzel a jogellenes magatartásával alperes lehetetlenné tette azt, hogy a bankszámlakivonatokon szereplő tételeket felperes összevesse az ösztöndíjra jogosultakat és bankszámlaszámaikat tartalmazó lista adataival. Felperes ezért nem tudta a folyamatos ellenőrzés keretében feltárni a visszaélést, ez az utólagos ellenőrzés során is csak úgy vált lehetségessé, hogy az alperes többszöri felszólítást követően rendelkezésére bocsátott egy listát a perbeli időszakban kiállított felperesi megbízásokról. Szabályszerű bankszámlakivonat esetében azonnal fény derült volna a visszaélésre, illetve az el sem kezdődött volna, mert az elkövető a rendszert ismerve annak tudatában cselekedett, hogy a konkrét szabálytalan utalásokra semmi nem fog utalni. A szabályszerű bankszámlakivonatok kiállításának elmulasztása és a felperesi károsodás között nyilvánvaló az okozati összefüggés. Felperes e körben arra is hivatkozott, alperes a mai napig nem ad szabályszerű bankszámlakivonatokat az ösztöndíjak átutalásáról. Véleménye szerint továbbá a ... Zrt. csoportos megbízásokra vonatkozó, az alperes által hivatkozott működési szabályai sem írják elő, hogy csoportos megbízás esetén a banknak ne kellene tételes bankszámlakivonatot adnia, a szabályzat a felek jogviszonyára egyébként sem irányadó, annak az alperes által hivatkozott része a visszatartott utalásokra vonatkozik, a szabályzat részeként csatolt alperesi melléklet pedig egyebekben sem felel meg az okirati bizonyítékokkal szembeni jogszabályi követelményeknek, így bizonyítékként nem értékelhető.

A felperes véleménye szerint a pénzmosás megelőzéséről és megakadályozásáról szóló jogszabályi rendelkezések alapján az alperesi banknak észlelnie kellett volna, hogy a perbeli időszakban a felperesi alkalmazott ... bankszámláján ösztöndíj címén 341 esetben került sor olyan tétel jóváírására, amelyeknél az átutalási megbízásban megjelölt kedvezményezett neve nem egyezett a számlatulajdonos nevével, továbbá, hogy ezen átutalások során ... bankszámlájához 58 különböző név került feltüntetésre. Ezek a tranzakciók szokatlan tranzakciónak tekintendők, különös tekintettel arra, hogy volt olyan eset, amikor felperes számlájáról ... bankszámlájára kedvezményezettként más személy megnevezésével ösztöndíjként több mint 6,3 millió forint került átutalásra. Alperesnek fel kellett volna figyelnie ezekre a körülményekre és az illetékes hatóságoknak jelentenie kellett volna, ennek megtörténte esetén a felperes károsodása megelőzhető, illetve megakadályozható lett volna.

A felperesi károsodás abban áll, hogy az alperes hibás teljesítését kihasználva a felperes alkalmazottja a perbeli összeget a felperes bankszámlájáról a saját bankszámlájára utalta.

Az alperes elévülési kifogásával szemben felperes arra hivatkozott, többszöri kérés után az alperes csak 2011. október 3-án küldte meg részére azokat az úgynevezett „leválogatásokat”, amelyek a teljes perbeli időszakra 2003 novemberétől tartalmazzák a kártérítési igény alapjául szolgáló szabálytalan utalások listáját, amely valójában a felperes által leadott csoportos átutalási megbízások másolata volt. E listák megismeréséig a felperes nem volt abban a helyzetben, hogy felismerhesse az alperesi károkozást, így eddig az elévülés nyugodott. A listák átvételét követően a Ptk. 326. § (2) bekezdése szerinti határidőn belül előterjesztette keresetét, ezért nem következett be elévülés. A felperes hangsúlyozta, a jogosulatlan átutalások azonosítása csak az alperestől 2011-ben kapott „leválogatás” adatai alapján volt lehetséges.

Felperes indítványozta, hogy miután a nyomozóhatóság a nyomozás érdekeire tekintettel megtagadta ... rendőrségen tett tanúvallomását tartalmazó jegyzőkönyv kiadását, a nyomozás lezárásáig a per tárgyalása kerüljön felfüggesztésre, ezen vallomás megismerhetősége érdekében. Indítványozta továbbá a ... rendszer működtetőjének és a ... elnökének tanúkénti meghallgatását, valamint igazságügyi szakértő kirendelését arra nézve, hogy az általa csatolt DVD lemez a perbeli szabálytalan átutalásokat tartalmazza.

Alperes a kereset elutasítását kérte, a jogalapot és az összecszerűséget is vitatta. Állította, jogszerűn teljesítette a felperesi átutalási megbízásokat, azokat a 9/2001. (MK. 147.) MNB rendelkezés 9. § (3) bekezdésében, a 21/2006. (XI. 24.) MNB rendelet 6. § (4) bekezdésében foglalt rendelkezések értelmében a neki megadott pénzforgalmi jelzőszámok alapján kellett teljesítenie. A 18/2009. (VIII. 6.) MNB rendelet 7. § (1), (5) és (10) bekezdésére utalva azt is hangsúlyozta, a 2009. november 1-től hatályos pénzforgalmi szolgáltatásról szóló üzletszabályzatának VI.1.14. pontja, valamint a felperessel 2005 decemberében a csoportos átutalási megbízásokra vonatkozóan megkötött megállapodás V.1. pontja alapján is az átutalási megbízásokat a megbízásban megjelölt pénzforgalmi jelzőszámok, illetve bankszámlaszámok alapján tartozott teljesíteni, az átutalási megbízás teljesítésének megtagadására nem szolgálhatott alapul az, hogy a megbízáson kedvezményezettként megjelölt személy neve és a bankszámlához tartozó név nem egyezett. A felperessel kötött bankszámlaszerződés 24. pontjában és a csoportos beszedési megbízásról kötött megállapodásokban egyébként is alperes kártérítési felelőssége kizárásra került a megbízások helytelen kiállítása esetére. Mindezek mellett a kárt maga a felperes okozta, az általa felismerhető hibás adatokkal megadott és jóváhagyott fizetési megbízások kiadásával, a felperes alkalmazottjának csalárd magatartásáért az alperes nem felel.

Felperes a bankszámlakivonatok jogszabályi rendelkezéseknek megfelelő részletezettségét is megalapozatlanul kifogásolja, mert a bankszámlakivonatokat a 9/2001. (MK. 147.) MNB rendelkezés 6. §-ának, a 21/2006. (XI. 24.) MNB rendelet 5. §-ának, a 2009. évi LXXXV. törvény 23. §-ának, a szerződéses rendelkezéseknek, valamint a ... Zrt. honlapján közzétett működési szabályzata csoportos fizetési megbízásokra vonatkozó rendelkezéseinek megfelelően tartalmazták a csoportos átutalási megbízások azonosításához szükséges valamennyi adatot. A pénzforgalmi szolgáltatásokról szóló alperesi üzletszabályzat

III.1.4. pontja szerint felperes a bankszámlakivonat elküldésétől számított 60 napon belül észrevételt tehetett volna, erre azonban nem került sor, amit az üzletszabályzat értelmében úgy kell tekinteni, hogy a bankszámlakivonatokat elfogadta. Felperest azzal okozati összefüggésben érte kár, hogy bár rendelkezésére álltak az ehhez szükséges adatok, éveken keresztül nem ellenőrizte azt, hogy az általa kiállított átutalási megbízásokban nem szerepelnek-e olyan személyek, akik nem jogosultak ösztöndíjra. Felperesnek ellenőrzési kötelezettségét nem a bankszámlakivonatok, hanem saját adatállománya alapján kellett volna elvégeznie, különös tekintettel arra, hogy a részletes bankszámlakivonatok adatai a felperesi átutalási megbízásokkal azonos adatokat tartalmaztak. Emellett aggályos, hogy a saját adatállománya alapján történő ellenőrzést elmulasztó felperes a részletes bankszámlakivonatok birtokában eleget tett volna ellenőrzési kötelezettségének.

Alperes a pénzmosás megelőzéséről és megakadályozásáról szóló jogszabályi rendelkezéseknek is maradéktalanul eleget tett, amit a PSZÁF vizsgálatai is igazolnak. A felperes oktatási intézményként nem minősül kockázatos ügyfélnek, így átutalásai sem tartoznak a pénzmosással kapcsolatos jogszabályi rendelkezések szerinti kockázatos, külön vizsgálandó ügyletek körébe.

Az alperes hangsúlyozta, munkavállalója visszaélését a felperes tette lehetővé azzal, hogy éveken keresztül nem ellenőrizte annak tevékenységét, hanyag eljárása tette lehetővé, hogy a felek szerződéses jogviszonyában az alperessel kapcsolattartásra kijelölt felperesi munkavállaló kontroll és utólagos ellenőrzés nélkül rendelkezzen a felperes pénzeszközeivel. Felperes a Ptk. 340. § (2) bekezdése alapján felel munkavállalója magatartásáért, továbbá maga sem úgy járt el, ahogy az az adott helyzetben általában elvárható, ezért kárát maga tartozik viselni. A 2006. szeptember 2. előtti időszakban keletkezett felperesi követelések tekintetében alperes elévülési kifogást terjesztett elő, vitatva az elévülés nyugvásával kapcsolatos felperesi előadás megalapozottságát.

Az elsőfokú bíróság 2013. február 20-án meghozott 2.G.40.137/2012/22. számú ítéletével a keresetet elutasította, felperest az alperes részére 1.500.000 forint perköltség megfizetésére kötelezte, továbbá úgy rendelkezett, az illetéket az állam viseli. Az ítélet indokolása szerint a peres felek között hosszú éveken keresztül a Ptk. 529. §-ában szabályozott bankszámlaszerződéses kapcsolat állt fenn, amelyre az 1994. június 1-jén megkötött bankszámlaszerződés és annak általános szerződési feltételei, a 2001. december 17-én, majd 2005. december 2-án csoportos átutalási megbízások teljesítésére létrejött szerződések, továbbá az alperes 2004. december 1. napjától hatályos általános üzletszabályzata és 2009. november 1-től hatályos pénzforgalmi szolgáltatásról szóló üzletszabályzata rendelkezései és a pénzforgalomról szóló jogszabályok voltak az irányadók. A csoportos átutalási megbízások teljesítéséről szóló 2001. és 2005. évi megállapodások 2. pontja határozta meg a megbízó felperes által az átutalási megbízásokon feltüntetendő adatokat, a V.1. pont pedig - a 9/2001. (MK. 147.) MNB rendelkezés 9. § (3) bekezdésében foglaltaknak megfelelően - úgy rendelkezett, a kedvezményezett számlákra a jóváírás a kifizető által megadott bankszámlaszámok, illetve összegek alapján történik. Ez a szerződéses

szabályozás a 21/2006. (XI. 24.) MNB rendelet 6. § (4) bekezdésében foglaltaknak is megfelelt, amelynek értelmében a hitelintézet a jóváírást a részére megadott pénzforgalmi jelzőszám ellenőrzése mellett végzi, a jelzőszámot és a kötelezett nevét csak az azonnali beszédési, valamint a határidős beszédési megbízás és az átutalási végzés teljesítésekor kell ellenőriznie. Ezzel azonosan az alperes 2004. december 1-től hatályos általános üzletszabályzatának IX.3. pontja és a pénzforgalmi szolgáltatásról szóló 2009. november 1-től hatályos üzletszabályzatának VI.14. pontja is úgy rendelkezett, a bankszámla javára érkező fizetési megbízások jóváírása a megbízáson szereplő pénzforgalmi jelzőszámok alapján történik. A perbeli esetben a felperes mint megbízó által az alperesnek 2001. évtől elektronikus úton megküldött átutalási megbízások a szerződéses és a jogszabályi rendelkezéseknek megfelelően a jogosultak nevét, számlaszámát is tartalmazták, az alperes pedig e megbízások alapján ugyancsak szerződésszerűen és a jogszabályi rendelkezéseknek megfelelően teljesítette a jóváírásokat a megbízásokban megjelölt, ténylegesen létező pénzforgalmi jelzőszámok alapján a számlaszámok és a kedvezményezettek nevének összevetése nélkül. A felperesi átutalási megbízások teljesítésével alperes sem szerződésszegést, sem jogszabálysértést nem követett el. Figyelemmel arra, hogy a peres felek között a Ptk. 529. §-a szerinti, a bank és hitelviszonyok között szabályozott bankszámlaszerződéses jogviszony állt fenn, jogviszonyukra nem irányadó a Ptk. 474. § (2) bekezdése, alperest e rendelkezés alapján sem terhelte olyan kötelezettség, hogy a felperes érdekében össze kellett volna vetnie a felperes által megadott kedvezményezett nevét és a bankszámlaszámot. Nem az alperes terhére esik az a körülmény, hogy sem a megbízásban megnevezett kedvezményezettek, sem ... nem voltak jogosultak ösztöndíjra, tekintettel arra, hogy a Ptk. 348. §-a alapján a felperes felel az ösztöndíjak kezelésével, nyilvántartásával megbízott azon alkalmazottja magatartásáért, aki a számítástechnikai rendszerbe egyedileg engedély nélküli beavatkozásával ösztöndíj címén átutalásokat hajtott végre a nem jogosult diákok nevére, de saját bankszámlájára. Mindezekre tekintettel a felperesi átutalási megbízások teljesítése tekintetében az alperes terhére hibás teljesítés, jogszabálysértés nem állapítható meg, az erre alapított kártérítési igény ezért megalapozatlan. Az elsőfokú bíróság a pénzmosás megelőzéséről és megakadályozásáról szóló jogszabályi rendelkezések megsértésére alapított kártérítési igényt sem találta megalapozottnak. Ezzel összefüggésben kifejtette, a pénzmosás elleni jogszabályi rendelkezések teljesítése nem tartozott alperesnek a felperessel megkötött szerződésekben vállalt kötelezettségei közé, e közjogi szabályok esetleges megsértése ezért a felek szerződéses jogviszonyában nem tekinthető jogellenes szerződésszegő magatartásnak. Ugyanakkor a 2003. évi XV. törvény, illetve a 2007. évi CXXXVI. törvény rendelkezéseinek megsértése olyan jogellenes magatartásnak sem minősíthető, amely a bűncselekmény miatt kárt szenvedő személy és a bank között polgári jogi, kötelmi jogviszonyt hoz létre. E törvények célja nem a pénzügyi szolgáltatók ügyfelei károsodásának, hanem annak megakadályozása volt, hogy az illegális eredetű pénzek bejutva a pénzügyi rendszerbe legális eredetűvé váljanak. Erre tekintettel e jogszabályi rendelkezések esetleges megsértése és a felperes állított kára között olyan távoli az oksági

kapcsolat, amely nem tekinthető a kártérítési felelősség körében a polgári jog által megkívánt releváns okozati összefüggésnek. Az elsőfokú bíróság erre tekintettel mellőzte e körben a bizonyítás lefolytatását.

Ugyanakkor az elsőfokú bíróság álláspontja szerint az alperes annyiban nem szerződésszerűen, hibásan teljesített, hogy a perbeli csoportos átutalási megbízások teljesítéséről nem adott a szerződéses rendelkezéseknek és a jogszabályoknak megfelelő tartalmú bankszámlakivonatot a felperes részére. A 9/2001. (MK. 147.) MNB rendelkezés 6. § (1) és (5) bekezdésére, valamint 16. §-ára, a 21/2006. (XI. 24.) MNB rendelet 5. §-ára és 20. § (3) bekezdésére, a 18/2009. (VIII. 6.) MNB rendelet 29. § (2) bekezdésére, a 2009. évi LXXXV. törvény 23. §-ára utalva az elsőfokú bíróság kifejtette, e jogszabályi rendelkezések alapján a bankszámlakivonatban a jóváírandó bankszámla számát és a kedvezményezett nevét is fel kell tüntetni, a jogszabályi rendelkezések nem tesznek különbséget az eseti, illetve a csoportos átutalási megbízások esetén kiállítandó bankszámlakivonatok tartalma között. Ezzel azonos szabályozást tartalmaztak a felek között a csoportos átutalási megbízások tárgyában 2001-ben és 2005-ben létrejött megállapodások is, amelyek a jogszabályi rendelkezésekre figyelemmel nem értelmezhetők akként, hogy alperesnek csak a le nem könyvelhető tételekről kellene részletező tájékoztatást adnia, a teljesített tételekről nem.

Az elsőfokú bíróság e körben nem találta elfogadhatónak azt az alperesi védekezést, hogy a giro rendszerben történő átutalásokra a ... Zrt. működési szabályzata az irányadó, amely a 22/A/1. alatt csatolt mellékletből megállapíthatóan csoportos átutalási megbízás teljesítése esetén a bank számára csak a csoportba tartozó elfogadott átutalások egyösszegű teljesítéséről írja elő értesítés küldését. Az alperes által bizonyítékként becsatolt irat nem felelt meg a Pp. 198. § (2) bekezdésében foglaltaknak, abból az sem volt megállapítható, hogy milyen okiratból származik, ezért okirati bizonyítékként nem volt figyelembe vehető. Erről a 22. sorszám alatti tárgyalási jegyzőkönyvbe foglaltan a bíróság tájékoztatta az alperest, aki ezt követően úgy nyilatkozott, nincs további bizonyítási indítványa. Mindezekre tekintettel az elsőfokú bíróság álláspontja szerint megállapítható volt, hogy az alperes utólagos tájékoztatási kötelezettségét megszegve hibásan teljesített, amikor a felperes részére nem a jogszabályi rendelkezéseknek és a szerződésnek megfelelő részletességű tájékoztatást adott.

A továbbiakban a szerződésszegő alperesi magatartás és a felperes állítása szerinti károsodás bekövetkezése közötti okozati összefüggést vizsgálva az elsőfokú bíróság kifejtette, a rendelkezésre álló adatok alapján a felperesi előadással szemben nem volt megállapítható, hogy a részletes bankszámlakivonat hiánya akadályozta volna meg a felperest abban, hogy pénzügyi és belső ellenőrzése feltárja a munkavállalója által mintegy 8 éven keresztül folyamatosan elkövetett visszaéléseket. A felperesnek rendelkezésére állt az ellenőrzés elvégzéséhez szükséges, a kedvezményezettek nevét és a bankszámlaszámokat is tartalmazó adatállomány, amely alapján alperes a megbízásokat teljesítette, így amennyiben a felperesnél lett volna ellenőrzés, annak során feltárható lett volna a felperes munkavállalója által a felperesi számla terhére több mint 300 esetben elkövetett visszaélés. Emellett a Ptk. 277. § (5) bekezdésében és 283. §-ában foglaltakra tekintettel a felperestől elvárható lett volna, hogy amennyiben ellenőrzési

rendszerének dolgozói úgy ítélték meg, hogy munkájukat a részletes tartalmú bankszámlakivonat akadályozza, az eltelt 8 év alatt alperes megfelelő tartamú bankszámlakivonat szolgáltatására szólítsák fel. Ennek bizonyítása Pp. 164. § (1) bekezdése alapján a felperesre hárult, ugyanakkor bizonyításra alkalmas okirati bizonyíték a felperesnek nem állt rendelkezésére, az általa tanúként meghallgatni kért ... korábbi felperesi gazdasági igazgató, valamint ... felperesi belső ellenőr tanúvallomása pedig nem volt alkalmas annak bizonyítására, hogy a káresemény „kipattanását” megelőzően felperes a csoportos átutalási megbízások teljesítéséről részletező számlakivonatot kért volna az alperestől. A Ptk. 340. § (1) bekezdése szerint a károsult felperes terhére esik mindazok mulasztása, akiknek magatartásáért felelős. Mindezekre tekintettel a rendelkezésre álló bizonyítékok alapján nem volt megállapítható, hogy a felperes állított károsodása az utólagos tájékoztatási kötelezettség elmulasztásával megvalósuló alperesi hibás teljesítéssel okozati összefüggésben következett volna be. A felperes kártérítési keresete ezért nem vezethetett eredményre.

Az elsőfokú bíróság egyebekben a 2006. szeptember 2-a előtt esedékessé vált felperesi követelések tekintetében megalapozottnak találta az alperes elévülési kifogását. E körben is utalt arra, hogy a felperes rendelkezésére álltak azok az adatok, amelyek birtokában feltárhatta volna az alkalmazottja által elkövetett visszaéléseket, amennyiben lett volna ellenőrzés a felperesnél. Ezt támasztja alá azon nyilatkozata is, amely szerint a kérésére 2011-ben az alperes által megküldött „leválogatások”, a korábbi felperesi átutalási megbízások másolatai voltak. Mindezekre figyelemmel a 2006. szeptember 2. előtti esedékességi felperesi kárigény tekintetében nem volt megállapítható az igényérvényesítést akadályozó olyan menthető ok, amely a Ptk. 326. § (2) bekezdése szerint az elévülés nyugvását eredményezte volna.

Az ítélet indokolása azt is rögzíti, a ... rendszer működtetőjének és a ... elnökének tanúkénti meghallgatására irányuló felperesi bizonyítási indítványt azért mellőzte az elsőfokú bíróság, mert az a perben nem releváns tények bizonyítására irányult. ... bankszámlájának beszerzését arra tekintettel mellőzte, mert álláspontja szerint a pénzügyi mozgással kapcsolatos jogszabályi rendelkezések esetleges megsértése a felek között nem hozott létre polgári jogi jogviszonyt, az igazságügyi szakértő kirendelése pedig azért volt szükségtelen, mert a szakértő kirendelésével bizonyítani kívánt tények nem voltak vitatottak a perben. A nyomozás befejezéséig a per tárgyalásának felfüggesztését a Pp. 152. § (1) bekezdésére utalva az elsőfokú bíróság azért nem találta indokoltnak, mert a felperes nem tett olyan konkrét tényállítást, amely alapján megállapítható lett volna, hogy a büntetőeljárás tárgyát olyan tények elbírálása képeznék, amelyek a jelen perben az ítéletben foglaltaktól eltérő döntést eredményezhetnének. Ilyen tények, bizonyítékok utólagos felmerülése pedig perújításra szolgálhat alapul.

Az ítélettel szemben a felperes fellebbezést, az alperes csatlakozó fellebbezést terjesztett elő.

A felperes fellebbezésében az első fokú ítélet megváltoztatását, a keresete szerinti ítélet meghozatalát kérte. Az első fokú eljárásban tett nyilatkozatait fenntartva

hangsúlyozta, az átutalási megbízásokban kedvezményezettként megjelölt személy és a bankszámla tulajdonos nevének különbözősége miatt az alperesnek vissza kellett volna utasítania az átutalási megbízások teljesítését, az alperes jogszabálysértően mulasztotta el a számlaszám és a kedvezményezett nevének összevetését, különös tekintettel arra, hogy az internetes átutalási megbízások teljesítésekor köztudomásúan elvégzi a számlaszám és a név szerinti ügyfél azonosítást, a számlaszám és a kedvezményezett nevének eltérése esetén pedig megtagadja a teljesítést, vagy feltünteti a helyes nevet.

A felperes továbbra is állította, szokatlanul és gyanúsul minősül az olyan átutalás, ahol a kedvezményezett neve és számlaszáma nem egyezik. A perbeli esetben 341 alkalommal írt jóvá olyan tételeket alperes, amikor a kedvezményezett neve nem egyezett a számlatulajdonos nevével, mégpedig úgy, hogy ugyanarra a bankszámlára 58 különböző név feltüntetésével történt átutalás. Az alperes kártérítési felelősségét a pénzmosás megelőzéséről és megakadályozásáról szóló jogszabályi rendelkezések alapján rá háruló kötelezettségek elmulasztása erre vonatkozó szerződéses kikötés hiányában is megalapozza, különös tekintettel arra, hogy a 2007. évi CXXXVI. törvény 26. §-a szerint e jogszabályi rendelkezések célja egyebek mellett a sikkasztás, illetve a csalás bűncselekményének feltárása. Alperesnek az ügyletek bonyolítását fel kellett volna függesztenie. Ezzel megakadályozhatta volna a felperes károsodását.

A felperes fenntartotta azon állítását is, hogy amennyiben alperestől megfelelő részletességű, szabályos bankszámlakivonatokat kapott volna, úgy az első ilyen bankszámlakivonat alapján felfedezte volna a visszaélést, az alperesi mulasztás és a felperesi károsodás közötti okozati összefüggés e körben is nyilvánvaló, ebből a szempontból nincs jogi jelentősége annak, hogy kért-e korábban részletes bankszámlakivonatot az alperestől, figyelemmel arra is, hogy ilyen bankszámlakivonat kiállítását utóbb az alperes kérés ellenére megtagadta. ... büntetőeljárásban tett gyanúsítottai vallomása bizonyítékkul szolgálhat arra, hogy részletes bankszámlakivonat alapján a felperes haladéktalanul felfedezte volna a visszaélést, tévedett ezért az elsőfokú bíróság, amikor a nyomozás jögerős befejezéséig a per tárgyalását nem függesztette fel.

A felperes hangsúlyozta továbbá, alperest az esetleges felperesi mulasztás sem mentesíti a kártérítési felelősség alól, legfeljebb kármegosztásra szolgálhat alapul. Véleménye szerint a Pp. 206. §-ában, a Ptk. 359. §-ában és a GK 34. számú állásfoglalásban foglaltakra tekintettel olyan kártérítés illeti meg, amely teljes anyagi kárpótlására alkalmas.

Az alperes csatlakozó fellebbezésében az első fokú ítélet indokolásának azt a megállapítását kifogásolta, amely szerint az alperes hibásan teljesített, amikor a perbeli csoportos átutalási megbízások teljesítéséről nem adott a szerződés és a jogszabályok rendelkezéseinek megfelelő tartalmú tájékoztatást. A csoportos átutalási megbízás, mint fizetési mód specifikuma, hogy egy fizetési műveletként (bankműveletként) kell kezelni az átutalási megbízásokat, ezért az egyes átutalási megbízásokról külön-külön nem kell tájékoztatni a fizető felet. Ezt támasztja alá az is, hogy az irányadó jogszabályok csak a nem teljesülő megbízásokra nézve írják elő a fizető fél külön tájékoztatását. Az alperes ezzel összefüggésben ismételt

utalt a ... Zrt. működési szabályzatára, hangsúlyozva, az az interneten bárki számára hozzáférhető, ily módon köztudomású. Véleménye szerint erre is figyelemmel tévedett az elsőfokú bíróság, amikor a működési szabályzat általa csatolt kivonatát a nem létező Pp. 198. § (2) bekezdésére hivatkozással nem fogadta el bizonyítékként. Véleménye szerint egy bárki által elérhető forrásból származó, köztudomású információ hitelessége nem kérdőjelezhető meg, arra külön bizonyítás felvétele nem indokolt. Mindezekre figyelemmel az első fokú ítélet csatlakozó fellebbezéssel támadott részének megváltoztatását, annak megállapítását kérte, hogy a perbeli időszakban kiállított alperesi bankszámlakivonatok megfeleltek a hatályos jogszabályoknak, a felek szerződésének és az alperes üzletszabályzatának.

Az alperes a csatlakozó fellebbezésével nem támadott részében az első fokú ítélet helybenhagyását kérte lényegében helyes indokai alapján. Vitatta, hogy „ne lenne képes” részletes bankszámlakivonat készítésére. Véleménye szerint továbbá a fellebbezésben a Ptk. 359. §-a alapján előterjesztett kárigény a Pp. 247. § (1) bekezdése szerinti meg nem engedett keresetmódosításnak minősül.

A Fővárosi Ítéltábla az elsőfokú bíróság ítéletét a felperesi fellebbezés és az alperesi csatlakozó fellebbezés, valamint a fellebbezési ellenkérelem korlátai között vizsgálta felül és mind a fellebbezést, mind a csatlakozó fellebbezést megalapozatlannak találta az alábbiak szerint.

Az elsőfokú bíróság a per eldöntéséhez szükséges tényállást helyesen állapította meg és abból helytálló jogi következtetést levonva megalapozott indokolással utasította el a keresetet.

A felperes szerződésszegésből, hibás teljesítésből eredő kártérítési igényt érvényesít keresetében az alperessel szemben, ezért az elsőfokú bíróság a Ptk. 318. § (1) bekezdése alapján eltérő rendelkezés hiányában a szerződésszegésből eredő kártérítési felelősségre is irányadó Ptk. 339. § (1) bekezdésében foglaltakra tekintettel helytállóan vizsgálta azt, hogy fennállnak-e az általános polgári jogi kártérítési felelősség Ptk. 339. § (1) bekezdésében meghatározott együttes feltételei, megállapítható-e a kereseti előadás szerinti jogellenes, felróható magatartás, a felperesi károsodás bekövetkezte, valamint az állított kár és az alperesi magatartás közötti okozati összefüggés.

A kereseti előadás szerinti alperesi károkozó magatartásokat vizsgálva az elsőfokú bíróság a felek jogviszonyára irányadó szerződések és jogszabályok rendelkezéseiből helytálló következtetést levonva állapította meg azt, hogy a felperesi átutalási megbízások szerinti jóváírásokat alperes szerződésszerűen és a jogszabályi rendelkezéseknek megfelelően teljesítette a megbízásokban feltüntetett, ténylegesen létező pénzforgalmi jelzőszámok alapján a megbízásokban megjelölt kedvezményezett nevének és a számlatulajdonos nevének összevetése nélkül, a peres felek közötti bankszámla szerződéses jogviszonyban a Ptk. 474. § (2) bekezdése nem irányadó, így az átutalási megbízások teljesítése tekintetében az

alperes nem tanúsított olyan szerződésszegő, jogellenes magatartást, amely kártérítési felelősségét megalapozná. Az első fokú ítélet indokolásában foglaltakkal a Fővárosi Ítéltábla maradéktalanul egyetért.

Helytállóan állapította meg az elsőfokú bíróság azt is, hogy a pénzmosás megelőzéséről és megakadályozásáról szóló jogszabályok - a 2003. évi XV. törvény, illetve a 2007. évi CXXXVI. törvény - rendelkezéseinek esetleges megsértése a felek szerződésen alapuló kötelmi jogi jogviszonyában szerződéses kötelezettségvállalás hiányában, a jogviszonyra irányadó jogszabályi rendelkezésekre is figyelemmel szerződésszegő magatartásként az alperes terhére nem értékelhető.

Emellett a felperes állításával szemben alperesnek a pénzmosás megelőzéséről és megakadályozásáról szóló jogszabályi rendelkezések alapján sem képezte feladatát annak vizsgálata, hogy a felperes arra feljogosított alkalmazottja által adott átutalási megbízásokban megjelölt kedvezményezett és a megbízás szerinti bankszámla tulajdonosának személye azonos-e. Ebből következően nem róható az alperes terhére, ha nem észlelte az átutalási megbízás szerinti kedvezményezett és a bankszámla tulajdonos nevének különbözőségét, illetve ebből következően a perbeli átutalási megbízásokat nem tekintette „szokatlan tranzakciónak”.

A pénzmosás megelőzéséről és megakadályozásáról szóló, a felperes által hivatkozott jogszabályi rendelkezések alapján az alperesi bankot mint szolgáltatót ügyfele, a perbeli esetben a felperes vonatkozásában terhelte azonosítási, illetve átvilágítási kötelezettség, amelynek keretében az ügyfél felperes, valamint a képviselőjére, illetve a nevében rendelkezésre jogosult személyek azonosítását kellett elvégeznie a 2003. évi XV. törvény 3-7. §-ában, illetve a 2007. évi CXXXVI. törvény 6-22. §-ában meghatározott körben. Ugyanakkor nem tartozott alperes ezen kötelezettségei közé annak vizsgálata, hogy a felperes mint ügyfél alkalmazottja által kiállított átutalási megbízásokban feltüntetett kedvezményezett személye és a bankszámla tulajdonosának személye egyezik-e.

Helytállóan mutatott rá az elsőfokú bíróság ítélete indokolásában arra, hogy a pénzmosás megelőzéséről és megakadályozásáról szóló jogszabályok nem a pénzügyi szolgáltatók ügyfelei károsodásának megakadályozására irányulnak, és - a korábban kifejtettekre is figyelemmel - e jogszabályi rendelkezések esetleges megsértése és a felperes állított kára közötti, az alperes szerződésen kívüli károkozásért való felelősségét megalapozó releváns okozati összefüggés hiányára levont jogi következtetése is helytálló.

A Fővárosi Ítéltábla maradéktalanul egyetért az elsőfokú bíróság álláspontjával abban is, hogy a perbeli csoportos átutalási megbízások teljesítéséről az alperes által kiállított bankszámla kivonatokat nem tartalmaztak a szerződéses rendelkezéseknek és az irányadó jogszabályoknak megfelelő részletességű tájékoztatást, az alperes szerződésszegő, jogellenes magatartása ezért e körben megállapítható. Az elsőfokú bíróság az irányadó szerződéses és jogszabályi rendelkezéseket ismertetve és - az alperesi ellenkérelemben foglaltakra is tekintettel - értelmezve részletesen kifejtette indokait, azok megismétlését, illetve kiegészítését a Fővárosi Ítéltábla nem tartja szükségesnek, figyelemmel arra is,

hogy az alperes csatlakozó fellebbezésében lényegében az első fokú eljárásban már előadottakat foglalta össze ebben a kérdésben.

Az elsőfokú bíróság ítélete indokolásában nyilvánvalóan a Pp. 196. § (2) bekezdésében foglaltakra utalt, amikor - jogszabályhelyként tévesen a Pp. 198. § (2) bekezdését megjelölve - a ... Zrt. működési szabályzatában foglaltak bizonyítására az alperes által csatolt mellékletet okirati bizonyítékként nem találta elfogadhatónak. A Fővárosi Ítélőtábla teljes mértékben egyetért az első fokú ítélet indokolásában kifejtettekkel, figyelemmel arra is, hogy maga a felperes is kifejezetten vitássá tette az alperes által csatolt melléklet okirati bizonyítékkénti értékelhetőségét.

Egyebekben önmagában az, hogy valamely tény, vagy tényt tartalmazó okirat az interneten bárki számára hozzáférhető, nem szolgálhat alapul arra, hogy e tényt a bíróság a Pp. 163. § (3) bekezdése szerinti köztudomású tényként külön bizonyítás felvétele nélkül valónak fogadja el. A bizonyítandó tényre vonatkozó okirati bizonyítékokat pedig a Pp. 3. § (3) bekezdése alapján a bizonyító fél - a jelen esetben az alperes - köteles a bíróság rendelkezésére bocsátani, ily módon a per anyagává tenni, ennek elmulasztása az ő terhére esik. Az alperesi csatlakozó fellebbezésben előadottakat a Fővárosi Ítélőtábla mindezekre tekintettel nem találta megalapozottnak.

Akkor sem tévedett az elsőfokú bíróság, amikor a perben rendelkezésre álló adatokat, bizonyítékokat értékelve nem találta megállapíthatónak azt, hogy felperest azzal okozati összefüggésben érte volna kár, hogy alperes nem megfelelő részletességű bankszámla kivonatot bocsátott rendelkezésére. A perbeli időszak túlnyomó részében a felperesnél gazdasági igazgatóként alkalmazott ... tanúvallomása alapján kétséget kizáróan megállapítható, hogy a felperes akkor sem vetette volna össze a ... által összeállított lista alapján az alperesnek adott átutalási megbízások adatait az ösztöndíjra jogosultakról a ... által készített lista adataival, ha az átutalási megbízások teljesítéséről alperes az előírások szerinti részletességű bankszámla kivonatot bocsátott volna rendelkezésére.

Ugyanakkor a felperesnek - amint azt az elsőfokú bíróság helytállóan megállapította - minden olyan adat rendelkezésére állt, amelyek vizsgálata alapján feltárhatta volna az alkalmazottja által, sérelmére elkövetett visszaéléseket, a felperes azonban a tőle elvárható ellenőrzést elmulasztotta. Mindezek a körülmények - azon túl, hogy alátámasztják az alperesi elévülési kifogás megalapozottságát - azt bizonyítják, hogy a felperes állított károsodása nem az alperes, hanem a felperes mulasztásával okozati összefüggésben következett be. Az okozati összefüggés hiányában pedig az alperest nem terheli kártérítési felelősség.

Miután a már kifejtettek szerint ... tanúvallomása alapján aggálytalanul megállapítható volt, hogy az alkalmazottja által elkövetett visszaélés feltárásához szükséges ellenőrzést felperes részletes bankszámlakivonatok rendelkezésére bocsátása esetén sem végezte volna el, e körben megalapozatlanul hivatkozik a fellebbezésében felperes ... büntetőeljárásban tett gyanúsítottai vallomása megismerésének szükségességére is. A Fővárosi Ítélőtábla az e körben felhozott kifogásait sem találta megalapozottnak.

Mindezekre figyelemmel a Fővárosi Ítéltábla az elsőfokú bíróság ítéletét a Pp. 254. § (3) bekezdése alapján - helyes indokaira tekintettel - helybenhagyta.

Az eredménytelenül fellebbező felperest a Fővárosi Ítéltábla a Pp. 239. §-a szerint alkalmazandó Pp. 78. § (1) bekezdése alapján kötelezte az alperes 32/2003. (VIII. 22.) IM rendelet 3. § (2), (5) és (6) bekezdése alkalmazásával a jogi képviselő által kifejtett tevékenységgel arányban állóan mérsékelt összegben, áfa nélkül megállapított ügyvédi munkadíjból álló másodfokú perköltsége megfizetésére, míg a felperes illetékmentessége folytán le nem rótt jogorvoslati illeték viseléséről a 6/1986. (VI. 26.) IM rendelet 14. §-a alapján rendelkezett. Az eredménytelen csatlakozó fellebbezésével összefüggésben felmerült költségeit a Pp. 78. § (1) bekezdésére figyelemmel az alperes tartozik viselni.

Budapest, 2014. július 8.

Dr. Tibold Ágnes s.k.,
a tanács elnöke

Dr. Felker László s.k.,
s.k.,
előadó bíró

Levek Istvánné dr.

bíró